

Yaşlılığın Demografisi

Dünyada ve Türkiye'de Yaşlı Nüfus

Gelişmiş ülkelerde daha yüksek oranlarda olmak üzere tüm ülkelerin yaşlı nüfusunda sürekli bir artış vardır.

- Günümüzde yaşılı nüfus toplam dünya nüfusunun yaklaşık %10'unu oluşturmakta, bu sayının 2050 yılında 2 katına ulaşacağı tahmin edilmektedir.
- Bugün dünyada nüfusu en hızlı artan grup, yaşılı bireylerden oluşan toplumlardır.

Yaşlı nüfus 2050'den önce gençlerin sayısını geçeceği öngörülmektedir.

- BM verilerine göre,
  - 2015'te her 8 kişiden birini 60 yaş ve üstü kişiler oluştururken,
  - 2030'da her 6 kişiden birinin 60 yaş ve üstü olması bekleniyor.
- Yaşlı nüfusun 2030'a gelmeden 0 ila 9 yaş çocuk nüfusunu, 2050'ye kadar da 10 ila 24 yaş genç nüfusu geçeceği tahmin ediliyor.

***Yaşlılık sadece insanlar için değil
toplumlar için de geçerlidir.***

Nüfusun yaşlanması;

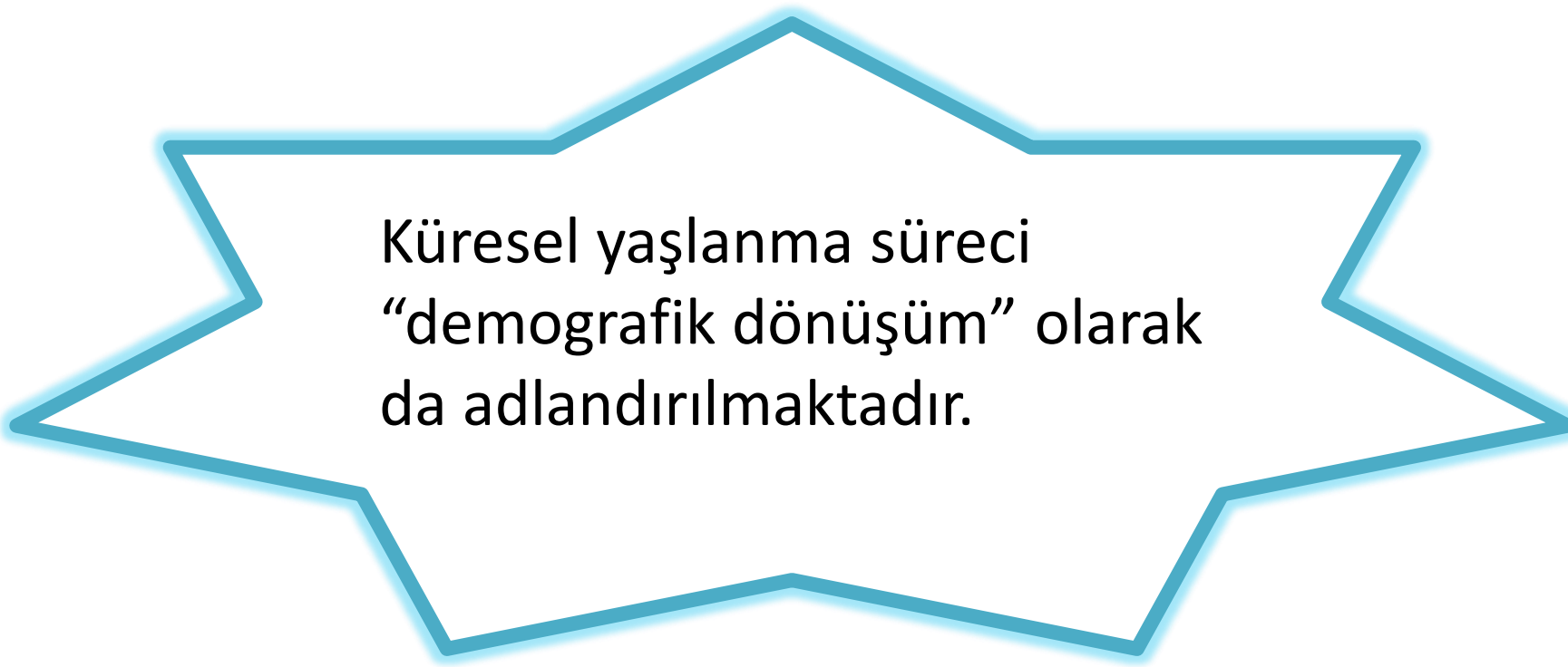
 bir nüfusun yaş yapısının değişerek, o nüfustaki çocukların ve gençlerin payının azalması

 yaşlı insanların (60 yaş üstü veya 65 yaş üstü) payının göreceli olarak artmasıdır.

Dünya toplumları yaş özellikleri açısından 4 gruba ayrılmaktadır.

1. **Genç toplumlar:** 65 yaş üzeri nüfus %4'den azdır,
2. **Erişkin toplumlar:** 65 yaş üzeri nüfus %4-7 arasındadır,
3. **Yaşlı toplumlar:** 65 yaş üzeri nüfus %7-10 arasındadır,
4. **Çok yaşlı toplumlar:** 65 yaş ve üzeri nüfus %10'un üzerindedir.

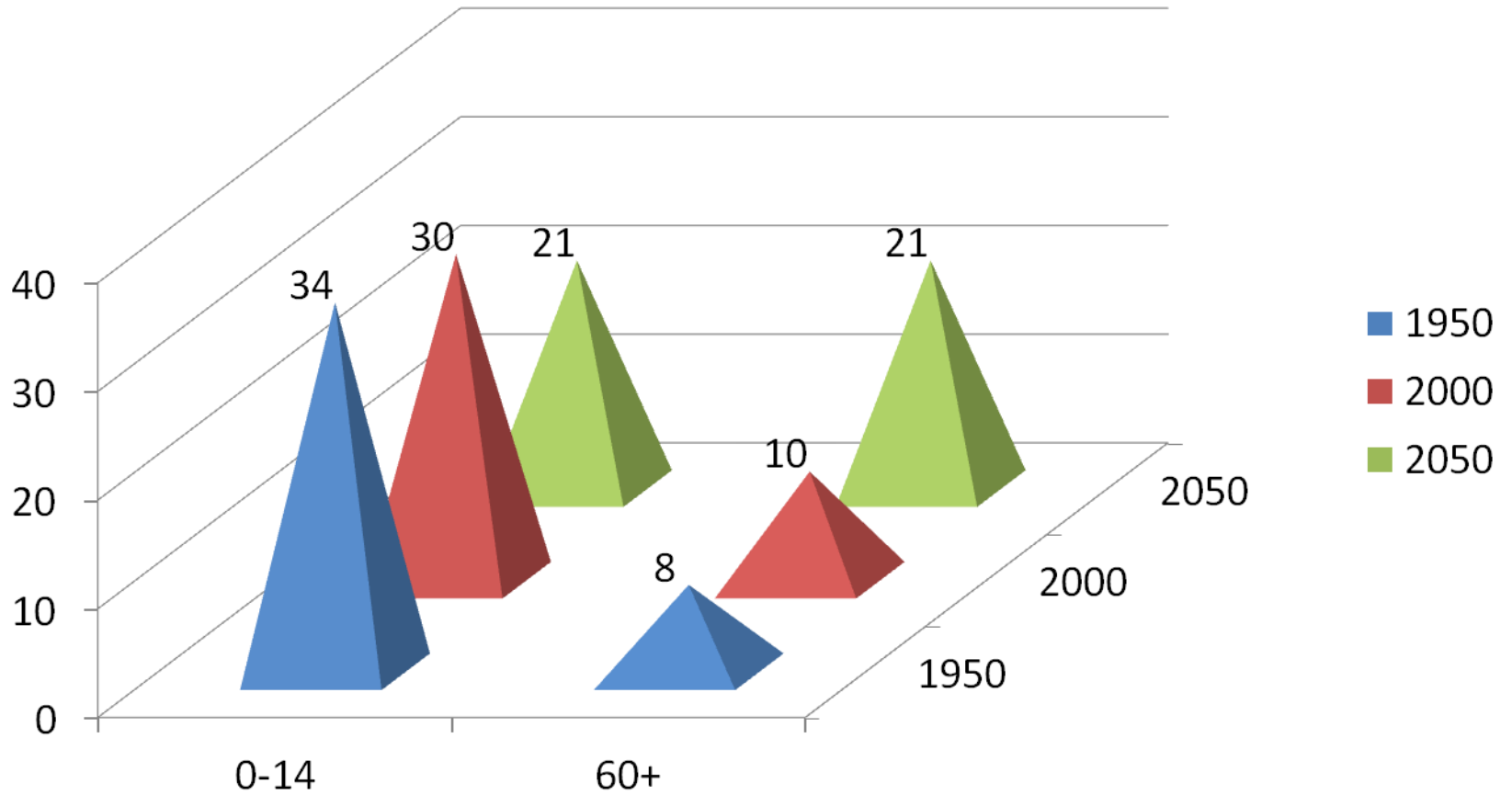
Küresel yaşlanma süreci
“demografik dönüşüm” olarak
da adlandırılmaktadır.

Bu dönüşümde;

- nüfusun yaş gruplarının yapılanması şekil değiştirmekte,
- mortalite ve fertilitede azalma meydana gelmekte,
- doğumdan sonra beklenen yaşam süresinde artış olmakta,
- çocuk ve gençlerin nüfus içinde oranı azalırken yaşlıların oranı artmaktadır.

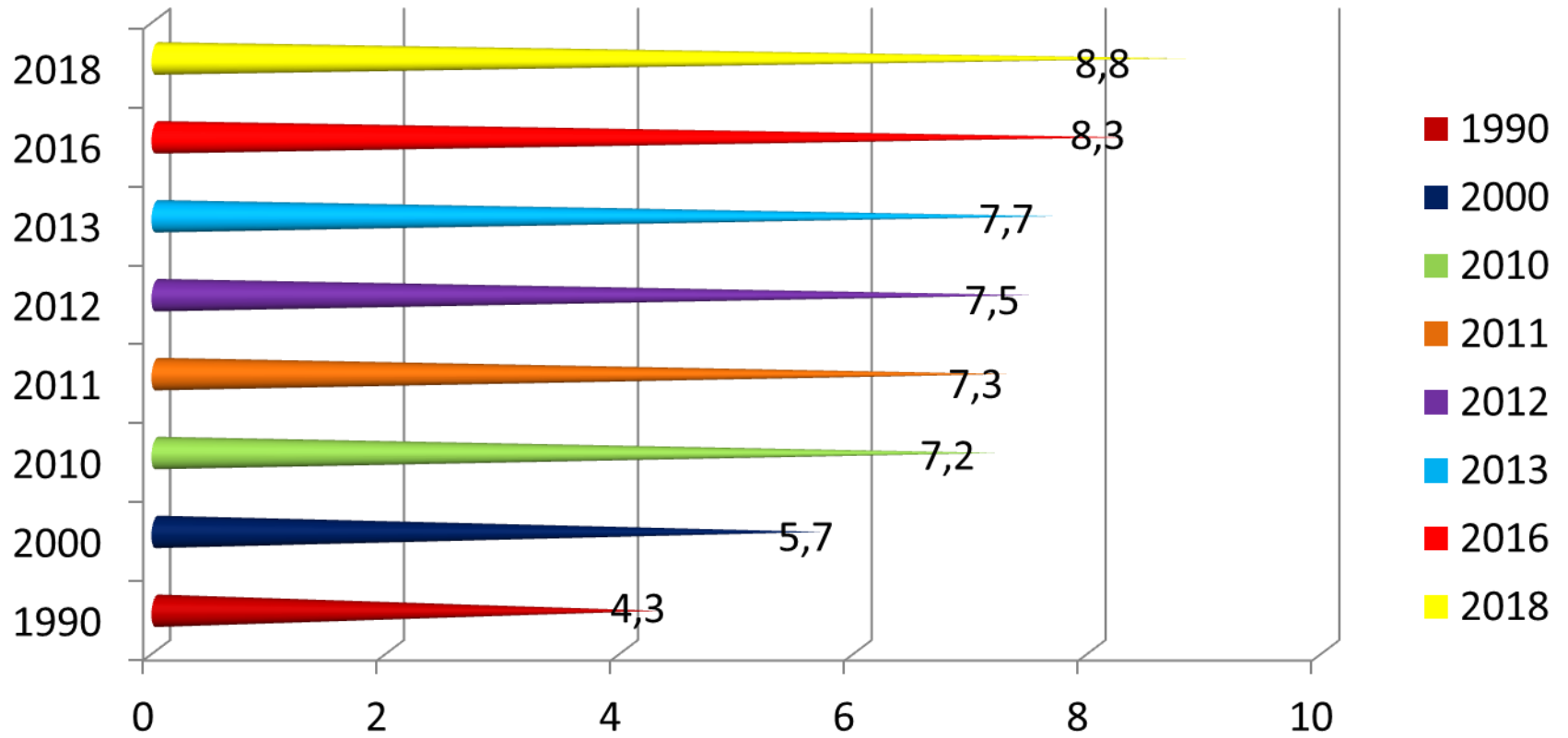
Dünyadaki değişim (%)

- Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'nin demografik yapısı da çeşitli açılardan değişime uğramaktadır.
- Geleneksel toplumsal yapı içinde görece daha az bir ağırlığa sahip olan yaşlı nüfus giderek ağırlığını artırmaktadır.

Yıllara Göre Türkiye'de 65 Yaş Üzeri Nüfus Oranı

Yaşlı Nüfus Oranı

Yaşlı nüfusun artmasının nedenleri arasında;

- ✓ Doğurganlık hızının azalması,
- ✓ Ölüm hızında azalma,
- ✓ Değişen teknoloji ile birlikte hastalıkların tanı ve tedavisindeki ilerlemeler ile insan ömrünün uzaması

sayılabilir.

**Nüfusun yaşlanması sürecinde ele
alınan temel değişkenler 7 başlık
altında toplanabilir.**

Nüfusun Yaşlanması: Bir ülkenin yaşlı nüfusunun genç nüfusa olan oranının artmasıdır.

Toplam Doğurganlık (Fertilite) Hızı:

Bir kadının doğurgan olduğu dönem boyunca (15-49 yaşları arasında) doğurabileceği çocuk sayısıdır.

YILLAR	Yıl Ortası Nüfus (bin kişi)	Yıllık Nüfus Artış Hızı (binde)	Kaba doğum hızı (binde)	Toplam Doğurganlık Hızı
1990	55.120	17,0	24,1	2,93
1991	56.055	16,6	23,7	2,87
1992	56.986	16,3	23,3	2,81
1993	57.913	16,0	22,9	2,75
1994	58.837	15,7	22,5	2,69
1995	59.756	15,4	22,1	2,63
1996	60.671	15,0	21,8	2,57
1997	61.582	14,7	21,4	2,53
1998	62.464	14,4	21,1	2,46
1999	63.364	14,1	20,7	2,42
2000	64.252	13,8	20,3	2,38
2001	65.133	13,5	20,0	2,34
2002	66.008	13,2	19,6	2,30
2003	66.873	12,8	19,2	2,27
2004	67.723	12,4	18,8	2,23
2005	68.566	12,2	18,5	2,20
2006	69.395	11,9	18,3	2,17
2007	70.215	11,7	18,0	2,15
2008	71.095	13,4	17,9	2,14
2009	72.050	13,3	17,8	2,12
2010	73.003	13,0	17,5	2,11
2011	73.950	12,8	17,3	2,09
2012	74.885	12,5	17,0	2,08
2013	75.811	11,8	16,8	2,07
2014	76.707	11,7	16,6	2,06
2015	77.601	11,4	16,4	2,05
2016	78.478	11,1	16,2	2,05
2017	79.337	10,8	16,0	2,04
2018	80.173	10,2	15,8	2,03
2019	80.983	9,9	15,6	2,02
2020	81.778	9,7	15,4	2,01

Yaşlanma Endeksi: 15 yaş altı her yüz çocuğa düşen 65 yaş üstü kişilerin sayısını ifade eder.

1950'de %8.6
2025'de %21.2'ye
çıkması bekleniyor

Nüfus artış oranı: Bir ülkede belli bir sürede insan sayısında meydana gelen artış oranıdır.

Medyan Yaş: Belirli bir nüfusun medyan yaşı, bu nüfusu oluşturan kişiler yaş büyüklüğüne göre sıralandığında, en ortada kalan kişinin yaşı veya iki kişinin yaşlarının aritmetik ortalamasıdır.

Yaşlı Bağımlılık Oranı: 65 yaş ve üstü yaşlardaki her 100 kişiye karşın 15-64 yaşlarındaki kişi sayısıdır.

Doğuşta Beklenen Yaşam

Süresi: Yeni doğmuş bireylerin tüm yaşamı boyunca doğum anındaki mortalite koşullarının aynı olduğu varsayımı altında beklenen ortalama yaşam süresidir.

- Dünya ortalaması 1820 yılında 26 olan doğušta beklenen yaşam süresi;
- 1900 yılında 31'e
- 1950 yılında 49'a,
- 1999 yılında 66'ya,
- 2010 yılında ise 67.88'e yükselmiştir.

Türkiye’de ise doğušta beklenen yařam süresi

- 1937’de erkeklerde 35 yıl, kadınlarda 36 yıl
- 1945’de erkeklerde 30 yıl, kadınlarda 33 yıl

Bu yıldan sonra sürekli artış gösteren doğušta yařam beklentisi

- 1967’de erkeklerde 51, kadınlarda 55 yıl
- 2010 yılında ise erkeklerde 71.8, kadınlarda 76.8 yıla çıkmıştır.

- 2015-2017 sonuçlarına göre, doğuŖta beklenen yaŖam süresi
- Türkiye geneli için 78 yıl,
- Erkekler için 75,3 yıl
- Kadınlar için 80,8 yıldır.

Doğuşta beklenen yaŖam süresinin 2023 yılında,

- Kadınlar için 80.2
- Erkekler için 75.8 yıl olacağı öngörölmektedir.

**Toplumun Yaşlanmasının
Demografik Belirleyicileri de 5
Başlık Altında Toplanabilir.**

1. Fertilitede azalma

Toplumun yaşlanmasında önemli ve temel bir belirleyicidir.

2. Mortalitede azalma

Özellikle yaşlı nüfustaki mortalite hızının azalmasının nüfusun yaşlanmasında önemli katkısı vardır.

Mortalitenin azalması ile doğuştan beklenen yaşam süresindeki artış, son yarım yüzyılda 20 yıla yaklaşmıştır.

3. Yaşlılık endeksi

60 yaş üstü yaşlıların 0-14 yaş çocuklara oranının artarak gelecek 50 yıl içinde üçe katlanacağı beklenmektedir.

2000 yılında her 100 çocuğa 33 yaşlı düşerken, 2050'de her 100 çocuğa 101 yaşlı karşılık gelmesi beklenmektedir.

4. Medyan yaş

Medyan yaşın dünyada 2000-2050 arasında 10 yıllık bir artış göstereceği tahmin edilmektedir.

Medyan yaş 1950'de 24 iken bugün 26'a ulaşmıştır. 2050 yılına gelindiğinde medyan yaşın 36 olacağı tahmin edilmektedir.

5. Potansiyel destek oranı

- Potansiyel destek oranı, yaşlanmanın etkisini en iyi gösteren göstergelerdendir. Potansiyel destek oranı, sosyal güvenlik sistemi için de önemlidir. “65 yaş üstü her bir kişi başına düşen 15-64 yaş kişi sayısı” olarak tarif edilen potansiyel destek oranı, son 50 yıl içinde düşüş göstermiştir.

Yaşlı Nüfusun Olumsuz Yönleri

- ❖ Sağlık hizmetleri daha fazla kullanılır.
- ❖ Hastanede kalma süresi daha uzundur.
- ❖ Kronik hastalık ve özürlülükteki artış,
- ❖ Bağımlılık nedeni ile uzun dönem bakım (huzurevi, bakımevi) hizmetlerine duyulan gereksinim artar.